

---

15 JANUARI: TIJD VOOR MAX RADIO (13.10 – 19.55)

Het Nieuws van dichtbij. Tijd voor 'Hallo Nederland'.

Henk Jan Smits (HJS): Deze en volgende week buigt de Tweede Kamer zich over het VN verdrag voor mensen met een beperking. De dovengemeenschap van Nederland volgt dat op de voet, want zij voelt zich niet altijd serieus genomen. Anja Hiddinga is onderzoeker aan de universiteit van Amsterdam op dit gebied, en heeft zelf twee dove kinderen. Zij weet dus héél goed, wat dove mensen in onze samenleving nodig hebben. Goedenavond mevrouw Hiddinga.

Anja Hiddinga (AJ): Goeienavond, goeienavond.

HJS: Wat hebben dove mensen nou eigenlijk nodig?

AH: (lacht) Nou ik vind het wel heel veel autoriteit aan mij toegeschreven. Om dat te kunnen zeggen - dat zou je eigenlijk aan dove mensen zelf moeten vragen.

HJS: Ja, maar dat is op de radio misschien lastig.

AH: Nou ja... Ja, met een tolk gaat dat heel best, en dat is nou precies één van die dingen. Om mee te kunnen doen in de samenleving hebben dove mensen bepaalde voorzieningen nodig en daar zijn tolkendiensten er bijvoorbeeld één van. Als dat soort voorzieningen geregeld zijn kunnen ze vol op participeren zoals de regering dat graag wil.

HJS: En het verdrag voor mensen met een beperking kan daarin voorzien?

AH: Nou, daar wordt in ieder geval in artikel 24 het recht op eigentaligheid geregeld. In het geval van dove mensen zorgt dat artikel dat het recht op gebarentaal en het recht op eigen cultuur wordt erkend.

HJS: De dovengemeenschap zou serieuzer genomen moeten worden - op welke manier precies?

AH: Nou serieuzer.. Het is nu vaak zo dat de dovengemeenschap helemaal niet gezien wordt. Het is een kleine groep, en het is een groep die zich over het algemeen niet zo roert. Hen in de discussies betrekken is nodig om te weten wat er bij hen leeft. Dat moet natuurlijk gebeuren in hun eigen taal: de gebarentaal. En de erkenning van hun eigenheid, en het recht om dat te doen, daar ontbreekt het vaak aan.

Margreet Reijntjes (MR): Maak dat eens concreet dan, wat moet er dan gebeuren?

AH: Er spelen nu twee kwesties die heel belangrijk zijn voor dove mensen en de dovencultuur in Nederland. Eén is de dreigende sluiting van het internaat in Haren. Daarvan zegt de staatssecretaris 'Dat is geen zorgvoorziening, dat is eigenlijk onderwijs'. Nu zegt de minister van Onderwijs, 'Het is eigenlijk ook geen onderwijs, weg met dat internaat.' Wat het internaat eigenlijk is, is een culturele voorziening. Dove kinderen, die op de dovenschool in Groningen zitten kunnen daar met elkaar zijn en in hun eigen taal uitwisselen met leeftijdsgenoten: Gewoon zijn wie ze zijn op gelijkwaardige basis.

MR: U noemt dat een cultuur?

AH: Ja, ik noem dat een cultuur.

MR: En waar kenmerkt die zich daar in dan, behalve dat ze natuurlijk met elkaar in gebarentaal spreken?

AH: Taal is een heel belangrijk kenmerk van cultuur. Je ziet dat dove mensen zich zelf graag zo zien, die willen liever niet bekeken worden als mensen met een medische stoornis - maar als mensen met een eigen taal, een eigen wereld, een eigen gedachten wereld, een eigen beleving van de werkelijkheid. En dat is bijvoorbeeld ook het geval met oudere dove mensen die in Ede in een speciaal zorgcentrum wonen. Die wonen daar bij elkaar omdat ze graag bij elkaar in elkaars gezelschap zijn. Nu daar allerlei bestuurlijke kwesties spelen waardoor mogelijk de toekomst van dat centrum op het

---

---

spel staat, zie je ook dat jonge mensen zich massaal inschrijven op de wachtlijst omdat ze solidair zijn met oudere dove mensen.

MR: Dus daar gaat het eigenlijk over, over de op handen zijnde sluiting van die twee instellingen - en u hoopt dat de (*Tweede) Kamer dat voorkomt?

AH: Nee, nee nee. Het zorgcentrum in Ede dat gaat niet sluiten. Het is zo dat daar door een bestuurlijke wisseling de bewoners ontzettend bezorgd zijn geraakt over de toekomst van het instituut. En dat toont aan hoe ontzettend sterk dat leeft, het gevoel van 'wij moeten als dove mensen bij elkaar zijn'. Hetzelfde is het geval met het internaat in Groningen. Als dove mensen een beroep kunnen doen op de culturele waarde van dat samenzijn staan ze natuurlijk een stuk sterker dan wanneer ze hun pleidooi moeten houden in een zorgdebat.

HJS: Maar als het in een eigen cultuur blijft dan belemmert dat toch juist het meedoen in de hedendaagse samenleving?

AH: Nee dat belemmert het juist niet. Door te erkennen dat mensen een eigen waarde, een eigenheid en een eigen identiteit hebben kunnen ze groeien en sterker worden en meedoen in de horende samenleving waar ze, door hun beperking tegen allerlei hindernissen aanlopen. Die hindernissen kunnen ze beter nemen als ze steviger zijn, als ze een steviger basis hebben en geworteld en gegroeid zijn in die eigenheid.

HJS: Dank u wel mevrouw Hiddinga, onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam op het gebied van levenskwaliteit oudere dove mensen.

AH: Dank u wel.
